

VI. KÜTÜPHANE HAFTASI

24-30 KASIM 1969

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI Prof. Dr. ORHAN OĞUZ'un

VI. KÜTÜPHANE HAFTASI DOLAYISIYLA TKD

GENEL BAŞKANLIĞINA MESAJI

Memleketimizin kalkınmasında ve milletimizin kültürel gelişme sinde en önemli rolü oynayan kütüphanelerimizi halkımıza daha yakından tanıtmak, çeşitli konulardaki fikir ürünlerinden mümkün olduğu kadar çok faydalanılmasını sağlamak ve okumaya olan alâkanın artırılmasını temin gayesiyle Türk Kütüphaneciler Derneği tarafından düzenlenmekte olan Kütüphane Haftası'nın açılışında bulursamamaktan üzüntülüüyüm.

Yaygın eğitimin en müesir vasıtalarından olan kütüphanelerimizin hizmetlerini geliştirmenin, memleketimizin kültürel, ekonomik ve sosyal kalkınmasında en büyük faydayı sağlayacağına eminim.

Sayıları her yıl biraz daha artan kütüphanelerimizin ve kitap koleksiyonlarının halkımızın ihtiyaçlarına cevap verecek bir seviyeye ulaştırılması, Bakanlık olarak en çok üzerinde durulması gereken konuyu teşkil etmektedir.

Yurdumuzda cehaletle savaş, bütün vatandaşlarımıza okuma alışkanlığı kazandırılması, bütün Türk aydınlarının ve kütüphanecilerimizin ideali olmalıdır.

Kütüphanelerimizi dolup taşan eğlence yerlerimiz kadar istekle, seve seve gidilebilen bir yer, aynı zamanda boş zamanların değerlendirildiği, her türlü sosyal ve kültürel faaliyetlerin yapıldığı birer merkez haline getirme yolunda Türk kütüphanecilerine başarılar diler, Kütüphane Haftasının milletimiz için hayırlı olmasını temenni ederim.

Prof. Dr. Orhan OĞUZ

Millî Eğitim Bakanı

VI. KÜTÜPHANE HAFTASI AÇILIŞ TÖRENİ KONUŞMALARI

TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ GENEL BAŞKANI Dr. NECMEDDİN SEFERCİOĞLU'NUN AÇIŞ KONUŞMASI

Değerli konuklarımız,

1964 yılından beri, her yıl artan bir ilgi ve coşkunlukla kutlaya geldiğimiz Kütüphane Haftalarının altıncısına da erişmiş bulunuyoruz. VI. Kütüphane Haftamızı kutlar, daha nicelerine kavuşmamızı dilerim.

Bu yılki Kütüphane Haftamız, dünyayı büyük heyecanlara sürükleyen uzay yolculuklarından birinin bitiş gününde başlıyor. Bildiğiniz gibi, insanoğlunun aya gitme konusundaki ikinci denemesi de başarılı sonuçlanıyor. Artık insanlık için yeni bir çağ başlamıştır; insanlığın önünde yeni ufuklar açılmıştır.

İnsan azim, irade ve zekâsının neler yapabileceğini, olmazı nasıl mümkün kılacağını apaçık gösteren bu büyük başarılarından söz edişimiz sebepsiz değildir. Kitap ve kütüphanenin bu büyük başarıdaki hizmet payını tesbit etmek istiyoruz. İnsanoğlu'nun aya ve diğer gezegenlere gitme ülküsünü Jules Verne adlı, hayali alabildiğine geniş ve güçlü yazarın romanlarına borçlu olduğunu elbette hatırlarsınız. Bu başarıların, insanlık tarihinin başlangıcından beri edinilen bilgilerin, kazanılan tecrübelerin bir sonucu olduğu; bunlarınsa, nesilden nesile kitaplar ve onları derleyip saklayarak ve organize ederek yararlanmaya sunan kütüphaneler yoluyla edinilebildiği gerçeği de belirtilmek gerekir.

Bugünkü medeniyet seviyesine insan zekâsının üstünlüğü ile ulaşılabilirdi muhakkaktır. Ama zekâları kitapların beslediği, zekâ kıvılcımlarını kitapların tutuşturup kor haline getirdiği de unutulmamalıdır.

VI. Kütüphane Haftamızın ikin ay'a gidiş denemesinin de başarı ile sonuçlandığı bir günde başlaması, bu bakımdan güzel bir rastlantı olmuştur. Kitabın ve kütüphanenin önem ve değerini belirtmek için bundan daha inandırıcı ve güzel bir delil bulunamazdı. Kitaplar ve kütüphaneler olmasaydı, geçmişte edinilen bilgi ve tecrübeler öğrenilemeyecek; bunlara yenileri katılamayacaktı. İnsanlık ta, bilim ve medeniyet alanında hep kendi kendisini tekrarlamak zorunda kalacaktı. Bu bakımdan, dünyamız, eğitim, bilim ve kültür alanındaki gelişme ve ilerlemeleri, geniş ölçüde bu iki varlığa, kitaba ve kütüphaneye borçludur. Kütüphaneci de, insan zekâsının seçkin ürünleri olan bu varlıkları organize ederek topluma yararlı bir güç durumuna getirme şeref ve görevini taşımaktadır.

Ne var ki, yetişmekte olan zekâları aydınlığa kavuşturma gücünü ellerinde bulunduran kütüphaneciler, savaşların adsız kahramanları gibi, daima arka plâna itilmiş, daima unutulmuştur. Bu unutulma, medeniyetin değer ve önemini kavrama yeteneğine kavuşamamış bulunan «geri kalmış» toplumlarda daha da belirgindir. Çünkü onlar, kütüphanenin toplum hayatındaki yer ve önemini henüz tesbit edememişlerdir. İnsanları bilgili ve kültürlü, toplumları medenî duruma getiren eğitimin, kütüphane ile desteklenmedikçe başarılı olamayacağı gerçeğini henüz kavramamışlardır. Kitabın ve kütüphanenin değerini ve toplumun eğitilmesine yardımcı olma gücünü anlayamamış bir toplumun, bu gücü organize eden ve yöneten kütüphaneciye layık olduğu ilgi ve yakınlığı gösteremeyeceği muhakkaktır.

Geri kalmışlıktan kurtulma çabası içinde olduğu ve büyük bir hızla geliştiği sık sık ileri sürülen Türkiye'de durum, bundan pek farklı değildir. Her derecedeki eğitim ve öğretim kuruluşlarımız, verecekleri eğitime, kütüphanelerin, ellerindeki bilgi kaynakları ile, büyük katkıda bulunma gücüne sahip olduğundan habersiz görünüyorlar. Bu yüzden, hemen hemen her eğitim kuruluşunda, kütüphane daima arka plâna itilmiş, görevini başaramaz bir duruma getirilmiştir. Böylece, eğitim kuruluşlarımız da, her zaman yararlanabilecekleri bir yardımcıdan yoksun kalmışlardır. Bunun tabii sonucu olarak, kütüphanenin sahip olduğu gücü organize etme ve yönetme durumunda olan kütüphaneciler de, eğitim kuruluşları içindeki yerlerini alma imkânını bulamamışlardır. Böyle bir organizasyon ve yönetme işi, bir mesleki eğitim standardı, bilgi ve uzmanlık gerektirirken, kütüphanenin sahip olduğu güçten en çok yararlanması, bilgi ve uzmanlığa gereken değeri vermesi beklenen üniversitelerimizde bile, kütüphanelerin yönetimi kütüphanecilik eğitim, bilgi ve tecrübesinden yoksun kimselere verilebilmektedir.

Oysa, kütüphanenin ve kütüphanecinin görevi yalnızca okul eğitimini desteklemekten, ona yardımda bulunmaktan ibaret te değildir. Kişilerin okul dışı, okul sonrası eğitimine yardımcı olma görevi de, büyük ölçüde kütüphanelere düşmektedir. Çünkü, okul dışı kişilerin bilgi edinme, bilgilerini geliştirme ve meselelerini çözümleme ihtiyacını karşılayabilmek için başvurabilecekleri tek kuruluş kütüphane-dir.

Durum bu iken, toplumun okul dışı eğitimini etkili bir biçimde destekleyebilecek kuruluşlar olan «halk kütüphaneleri» de, layık oldukları ilgiyi görmekten uzaktırlar. Halk kütüphanelerimizin hemen hepsi, eleman eksikliği ve yetersizliği, bütçe imkânsızlığı, hizmet yeri elverişsizliği, koleksiyon yetersizliği gibi sıkıntılar içinde kıvranmaktadırlar.

Hangi türden olursa olsun kütüphanelerde görev alanlar, bu kütüphanelerin sağlayabildiği kısır maddi imkânlar yüzünden, görevlerine istekle ve sıkı sıkıya bağlanmamakta, fırsatını buldular mı başka işlere geçmektedirler. Bu ise, kütüphaneye hizmetlerini büyük ölçüde aksatmaktadır. Kütüphane personeline sağlanan kısır imkânlar, kütüphane hizmetlerinde kütüphanecilik meslek eğitimi görmüş olanlar bir yana, yüksek eğitimin her hangi bir dalını bitirmiş olanların istihdamını bile imkânsızlaştırmaktadır. Bu ise, yukarıda sözünü ettiğimiz gücü organize etme ve yönetme, böylelikle kütüphaneyi topluma yararlı kılma çabasını engellemektedir.

Her çeşit ve türdeki kütüphanelerin, gerek kadro, gerekse yeterli yönünden büyük bir eleman sıkıntısı içinde oldukları muhakkaktır. Bu sıkıntıyı biraz olsun hafifletebileceğini sandığımız başlıca tedbirler şunlar olabilir:

a) Milli Eğitim Bakanlığı, halk kütüphanelerinin meslek eğitimi görmüş eleman ihtiyacını karşılamak üzere, kütüphanecilik öğrenimi yapanlar için burslar sağlamalı ve bunu 1961'de toplanan Milli Eğitim Şurasına sunulan Kütüphaneler Komitesi raporunda öngörülen sayıya yükseltmelidir.

b) Okul kütüphanelerinin personel ihtiyacının, eğitim enstitüleri ve ilk öğretmen okullarına konulacak kütüphanecilik dersleri ile büyük ölçüde giderilebileceği kanısındayız. Kütüphanecilik bilgisi ile donatılmış öğretmenler, okul kütüphanelerinin daha fonksiyonel duruma gelmesine yardımcı olabilecekleri gibi, bir kısım okullarda bugün rastlanan, kütüphanecinin horlanması gibi durumlar da önlenilebilecektir.

c) Kütüphanecilik eğitimi görmemiş kütüphane görevlilerinin hizmet içi eğitimleri, daha uzun süreli ve daha iyi organize edilmiş kurslarla sağlanmalıdır.

ç) Kütüphanecilik eğitimi görmüş elemanların göreve atanmalarında görü-

len mevzuat aksaklıkları giderilmeli, görev ve atananların adaylık dönemleri tam kuruluşlu kütüphanelerde yaptırılacak çalışmalarla değerlendirilmelidir.

d) Kütüphanecilere, öğretmenlere verilen eğitim ödeneğine benzer bir ödeneğin verilmesi mutlaka sağlanmalıdır. Çocuk kütüphanelerinde görev almış bulunan öğretmenlerin eğitim ödeneklerinin kesilmesi garabeti de ortadan kaldırılmalıdır.

e) Kütüphaneleri yönetme sorumluluğunu taşıyan görevlilere, diğer alanlarda olduğu gibi «makam ödeneği» verilme-
lidir.

Bütün bu tedbirlerle, kütüphanenin sahip olduğu bilgi kaynaklarını kullanmayı sağlayan en önemli unsur olan kütüphaneciyi kazanacağımızı sanıyoruz. Personel sıkıntısını giderme tedbirleri yanında, kütüphanelerin koleksiyonlarını nitelik ve nicelik bakımından geliştirme, kütüphane hizmetlerinin daha iyi şartlarla verilebileceği yerler ve olanaklar sağlama ve kütüphaneleri iyi mali imkânlarla sahip kılma gibi tedbirler de mutlaka alınmalıdır.

Böylece kütüphanelerden daha iyi ve verimli hizmet beklemek mümkün olabilir. Ancak bu şartların yerine getirilmesi iledir ki, genel eğitimin bir aracı olarak elindeki bilgi kaynaklarını toplumun emrine sunan kütüphaneler, toplumsal ve ekonomik kalkınmaya büyük katkıda bulunabilecek kuruluşlar durumuna geleceklerdir.

Değerli konuklarımız,

Sözlerimi bitirmeden, kütüphanecilik tarihimiz yönünden önemli saydığımız bir hususa da kısaca dokunmak isterim. VI. Kütüphane Haftamız, iki önemli yıldönümünü de birlikte getirmiştir. Haftamızın kutlandığı bu günlerde, yurdumuzun en yaygın meslek kuruluşu olan Türk Kü-

tüphaneciler Derneği yirmi yılını tamamlamış; Kasım ayının başında da, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin Kütüphanecilik Bölümü onbeş yılını tamamlayarak 16'ncı öğretim yılına girmiştir.

Türk kütüphanecilerini organize bir güç duruma getirme çabası, 1949 yılında, 35 meslekdaşımızın teşebbüsleri ile başlamıştı. Türk Kütüphaneciler Derneği, yurdumuzdaki her derneğin yüz yüze bulunduğu çeşitli engelleri göğüsleyerek bugüne ulaşmış; bugün, Adana, Amasya, Ankara, Aydın, Balıkesir, Burdur, Erzurum, Eskişehir, İstanbul, İskenderun, İzmir, Kayseri, Konya, Manisa, Mersin, Nevşehir, Niğde, Ordu, Samsun, Tekirdağ, Ürgüp, Van, Yalvaç ve yavruvatan Kıbrıs'ta bulunan 24 şubesiyle, milli bir meslek kuruluşu durumuna gelmiştir. 18 yıldır aralıksız çıkardığı yurdumuzun tek kütüphanecilik meslek dergisiyle, yayınlarıyla kütüphanelerimizin ve kütüphaneciliğimizin gelişmesi yolunda çaba harcayan dernek, bugün artık toplumun malı bir kültür geleneği durumuna gelmiş bulunan Kütüphane Haftaları ile, kütüphane kavramını topluma benimsetme çabasının bir örneğini de vermektedir. Türk Kütüphaneciler Derneği, Türk eğitim, bilim ve kültür hayatının vaz geçilmez bir unsuru olmak gereken, fakat bu konudaki önem ve değeri henüz anlaşılamayan kutsal, fakat o derece talihsiz ve sahipsiz bir mesleğin her bakımından unutulmuş mensupları için yegâne ümit kaynağıdır ve elindeki cılız imkânlarla rağmen, bu umutları yeşertmeğe çalışmaktadır. Kuruluşunun yirminci yılında, bu umut meş'alesini ilk tutuş-turan meslekdaşlarımızdan ebediyete ulaşmış olanlarını rahmetle, yaşayanlarını saygı ve şükranla anarız.

Kütüphanecilik mesleğinin bir eğitim standardına sahip olması ve böylece bir mesleğin varlığı için en önemli şartlardan birine daha kavuşması imkânını ilk olarak sağlamış bulunan DTCF Kütüphane-

cilik Bölümü, kuruluşundan bu yana geçen onbeş yıllık süre içinde 350'ye yakın mezun vererek, yurt kütüphaneciliğinin kalkındırılması çabalarına büyük katkıda bulunmuştur. Her yıl biraz daha gelişerek Türk Kütüphaneciliğine hizmet etmekte olan bu kuruluşumuzu kutlamak ve meslek adamı yetiştirme konusundaki çabalarının verimli bir yolda sürüp gitmesi dileğimizi belirtmek isteriz. Bu vesile ile, Türkiye'de ilk meslek kursunu açmak

suretiyle kütüphanecilik eğitimini başlatan rahmetli Fehmi Ethem Karatay'ı tazimle anmak ve kütüphanecilik eğitiminin bir üniversite konusu ve dalı haline gelmesi yolundaki sebatlı gayretleri ile Bölümün açılmasına büyük katkıda bulunan ve Bölümün kurulmasında emeği geçen diğer kişi ve kuruluşların bu alandaki hizmetlerini belirtmek bir borçtur.

Hepinizi saygı ile selâmlarım, değerli konuklarımız.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI KÜLTÜR MÜSTEŞAR YARDIMCISI MEHMET ÖNDER'İN KONUŞMASI

VI. Kütüphane Haftası açılış töreninde ikinci konuşmayı yapan ve o zaman Kültür Müsteşar Yardımcısı olan Millî Eğitim Bakanlığı Kültür Müsteşarı sayın **Mehmet Önder**'in bu konuşması elde edilemediğinden burada yayınlanması mümkün olamamıştır. Sayın Önder, bu konuşmasında, Kütüphane Haftasının değer ve önemini, kitap ve kütüphanenin toplum hayatındaki yerini belirtmiş; Millî Eğitim Bakanlığına bağlı halk ve çocuk kütüphanelerinin çalışmaları ile ilgili açıklamalarda bulunmuştur.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI KÜTÜPHANELER GENEL MÜDÜRÜ ABDÜLKADİR SALGIR'IN KONUŞMASI

Bu mutlu günümüze katılan sayın misafirlerimizi ve değerli meslekdaşlarımızı saygı ile selâmlarım.

Memleketimiz kütüphaneciliğini her yönden kalkındırmak amacıyla, bundan 20 yıl önce kütüphaneciliğe gönül vermiş meslekdaşlarımız tarafından kurulmuş olan Türk Kütüphaneciler Derneği, kütüphanelerimizi ve hizmetlerini çevreye daha iyi tanıtabilmek için **Kütüphane Haftası** fikrini getirmişti. Bugün, bu maksatla kabul edilmiş olan Haftanın VI. sınıfı kutlamak bizim için bir bahtiyarlık vesilesi olmaktadır.

VI. Kütüphane Haftasının açılış töreninde bize ayrılmış olan bu kısa süre içerisinde bir kütüphaneyi meydana getiren

personel, kitap ve bina gibi birbirini değerlendiren ve tamamlayan üç temel unsurdan biri olan kitap üzerinde durmak istiyoruz.

Sayın Başbakanımız, M. Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanmakta olan **1000 Temel Eser Serisi**'nde çıkan eserlerin sunuş kısmında kitabın önemini aşağıdaki cümlelerle gayet güzel ve veciz bir şekilde belirtmişlerdir: «Kitaplar, insanlar arasında düşünce ve bilgileri, inanç ve duyguları yayan, zekâ ve kültürün, ilim ve sanatın, değer hükümlerinin dünya ölçüsünde paylaşılmasına ve zaman içinde devamına yardım eden vasıtalarlardır. Kitaplar, bir milletin kültür değerini dünden bugüne taşıyan varlıklar olarak millî kültürün temel taşları ve aynı zamanda in-

sanlığın paylaştığı ilim ve fikir dünyasına açılan kapılardır.

Bu vasıflarıyla kitaplar, milletlerin ve insanlığın zekasına ve kültürüne büyük tesirleri bakımından medeniyetleri yayan ve tarihi yapan kuvvetlerin başında gelir.»

Milletlerin fikir ve kültür hazinelerini teşkil eden kitaplar, yaşanan devrede kültürel kalkınmanın yardımcıları ve gelecekte de çağımızın medeniyet seviyesini en iyi bir şekilde aksettireceği muhakkak olan en güvenilir belgedir.

Genç neslin daha iyi yetişmesinde ve yetişkinlerin daha iyi bir vatandaş olabilmelerini sağlamakta en müessir bir vasıta olan kitaba ve yayın işlerine gereken değeri vermemizin zamanı gelmiştir.

Son yılların yayın hareketleri ve yayınlanan kitapların büyük bir çoğunluğu bütün yönleriyle incelenecek olursa, kütüphanecileri, eğitimcileri, anne ve babaları memnun edecek bir sonuca ulaşmak mümkün olmayacaktır.

İyi bir kütüphane hizmeti verebilmek arzusu ile dolu olan değerli arkadaşlarım, çevrenin kültürel ve sosyal kalkınmasını sağlayabilecek en iyi eserleri seçebilmek konusunda büyük güçlüklerle karşılaşmaktadırlar. Milletimizin topyekûn kalkınmasını düşünmekten ziyade, sırf para kazanmak gayesiyle yazılan, çevrilen ve basılan kitapların çoğu bu güzel ülkemizde bir fikir erozyonu sağlamaktan ve sosyal bir çöküntü yaratmaktan başka bir işe yaramamaktadır. Diğer taraftan yayınların yurt içerisindeki satış ve dağıtım işleri iyi bir şekilde organize edilmediğinden bir çok ilçelerde halkın ve kütüphanelerin kitap temin etmeleri mümkün olmamaktadır.

Merhum Remzi Oğuz Arık, bir yazısında kalkınabilmemiz için: «Duyan ve duyduğu için kendisini geçmişe ve geleceğe karşı mes'ul bilen seçme insanlardan meydana gelen bir 'Efkârı Umumiyye'

yaratmaya mecburuz» demektedir. Biz çocuklarımızı ve gençlerimizi bu güzel memleketimizin yüksek menfaatlerini göz önünde ve ön plânda tutan kimseler olarak yetişmelerini sağlayacak kitaplarla teçhiz edecek olursak, arzulanan bir Efkâr-ı Umumiye'yi yaratma imkânını bulabiliriz. Millî menfaatlerimizi gözönünde tutacak ve arzu edilen kaliteli kitapların yayınlanması meselesini halledecek «İkinci Türk Neşriyat Kongresi» nin toplanması zamanı gelmiştir. «Birinci Türk Neşriyat Kongresi, memleketin her yerinde basım ve yayın işlerinin -resmî, hususî- bütün alâkahlarca fikir ve emek katılarak ciddi surette gözden geçirilmesi ve ana prensiplerle devletçe ve fertece takip edilecek usullerin tesbit olunması düşünülecek toplanmıştı.»

Zamanın M. Eğ. Bakanı Hasan Ali Yücel, Birinci Türk Neşriyat Kongresinde, «öğretim organlarının yetiştirdiği milyonluk okur yazar kitleye kültür gıdası olarak mecmua, kitap, lûgat ve ansiklopedi gibi öğrenme ve medeniyetçe yükselme vasıtalarını bir an önce onlara verebilmek için her hangi teşebbüslere girişilmek lâzım geldiğini bu Kongre ile ortaya koymak imkânını kazanmış buluyoruz» demek suretiyle kongrede alınan kararların ışığı altında bir «Neşriyat Programı» vücuda getirmenin lüzumuna da inandıklarını belirtmişlerdir.

30 sene önce 1-5 Mayıs 1939 günlerinde toplanmış olan «Birinci Türk Neşriyat Kongresinden sonra, böyle, önemli bir konuya ne resmî sektör ve ne de özel sektör tarafından eğilme lüzumu hissedilmemiştir. İkinci Türk Neşriyat Kongresinin en kısa zamanda, kurulması artık bir gün meselesi olan Kültür Bakanlığınca, ilk iş olarak ele alınmasının isabetli olacağı kanaatindeyiz.

Memleketimizin büyük bir ihtiyacı olan ve henüz programlı olarak ele alınmamış bulunan bir çocuk yayınları ve bir de gençlik yayınları meselemiz vardır.

Resmi ve gönüllü kuruluşlar tarafından yılda en az 500.000 yetişkin vatandaşa okuma yazma kursları açılmaktadır. Kurslarda kısmen okuyup yazma öğrenen vatandaşlar kendi kaderleriyle başbaşa bırakılmakta, kendilerine okuyacak ve okuma-yazmayı ilerletecek malzeme verilmediği için öğrendiklerini unutmaktadırlar. Böyle kısa süreli kurslarda okuma-yazma öğrenen vatandaşlarımızla, büyük bir çoğunluğunu kadınlarımızın teşkil ettiği ümmi vatandaşlarımızın bir dünya görüşüne sahip olmalarını sağlayacak «Halk Kitapları» na, ve bu tip kitapların yayın işlerinin bir programa bağlanmasına ihtiyaç vardır.

Yayınların satışlarının ve dağıtımlarının düzenlenmesi yazarlar kadar vatandaşların da yararına olacak ve yazarları daha iyi eserler verme konusunda teşvik edecektir. Bu konuda da tedbirlerin alınması gerekmektedir. Son yıllarda basının yeni çıkan eserleri tanıtma işlerine gereken önemi vermesi iyi ve kaliteli eserleri

arayan okuyucuların sayıca çoğaldığının delilidir. M. Eğ. Bakanlığınca yayınlanan 1000 Temel Eser serisinde çıkan kitapların 20.000'er adet basılması ve bu miktarın daha da artırılacağı haberi yurdumuzda okuyan zümrede bir artışın olduğunu göstermektedir.

Kitapların daha cazip hale getirilmesi için muhtevasiyle birlikte fiziki yapılarına da önem verilmelidir. İyi cins bir kâğıda güzel bir şekilde basılmış olan kitapların daha çok okuyucu buldukları da bir gerçektir.

Memleketimize daha faydalı kuruluşlar olabilmeleri için kütüphanelerin, her yaş ve seviyedeki okuyucunun gerektiği gibi faydalanabileceği, kaliteli kitaplara ihtiyacı vardır. Bunun için de gereken tedbirlerin alınmasına ve programlı bir çalışmaya ihtiyaç olduğu meydandadır. Bu konuya bütün ilgililerce gereken önemin verilmesini diler hepinizi tekrar saygıyla selâmlarım.

TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ GENEL BAŞKANININ

VI. KÜTÜPHANE HAFTASI

MÜNASEBETİYLE YAPTIĞI

RADYO KONUŞMASI

Değerli dinleyiciler,

1964 yılından beri, Kasım aylarının son haftaları «Kütüphane Haftası» olarak değerlendirilmekte ve kutlanmaktadır. Amacı, değer ve önemlerini anlatmak suretiyle toplumun ilgisini kitap ve kütüphane üzerine çekmek ve bu kavramları ilgililere ve halkımıza benimsetmek olan Kütüphane Haftası, Türk Kütüphaneciler Derneği tarafından başlatılmış ve çeşitli kuruluşlarımızın yakın ilgi ve desteği ile, kısa zamanda yurdumuzun güzel gelenekleri arasına girmiştir.

İnsanoğlu'nun düşünce ve sanat ürünlerini, edinilmiş tecrübe ve bilgilerini sonraki kuşaklara aktaran kitaplar ve onları derleyip saklayarak isteyenlerin yararlanmasına sunan kütüphaneler, ulusların eğitim, bilim ve kültür hayatında büyük sorumluluklar yüklenmişlerdir. İnsanlık, bugünkü medeniyet düzeyine, büyük ölçüde bunların yardımı ile yükselebilmiştir. Kitaplar ve kütüphaneler olmasaydı, önceden kazanılmış tecrübe ve bilgiler öğrenilemeyecek, bunlara yenileri katılamıyacaktı. Uzak çağına ulaşmamızda da, aya gidip gelebilmemizde de bunların hizmet payı büyük olmuştur. Dünyanın en büyük kütüphanelerinden birini örnek göstererek, «Bir avuç insan dışında, dünyanın bütün müesseseler ve değerleri yok olsa, yalnızca bu kütüphane sayesinde bugünkü medeniyeti yeniden kurmak mümkündür» diyen bilim adamı, bu gerçeği en açık biçimde belirtmiştir.

Bilim ve medeniyette ileri gitmiş ülke ve ulusların kütüphanelere büyük değer ve önem verdiklerini görüyoruz. Çünkü, onlar ilerlemelerini büyük ölçüde kitap ve kütüphanelere borçlu olduklarını, onların zekaları aydınlığa kavuşturan ışıklar olduğunu kabul ediyorlar.

Atalarımız da, Türk ulusunun, her alanda olduğu gibi, bilim ve medeniyet alanlarında da dünya önderi olduğu çağlarda, kütüphaneler kurmak ve bunların sonraki kuşaklara ulaşmasını sağlayan vakıflar yapmak suretiyle, kitaba ve kütüphaneye verdikleri değer ve önemi göstermişlerdir. Yurdumuzun her yanı bunun örnekleri ile doludur.

Ancak, Türk ulusu çeşitli etki ve sebeplerle geri kalmışlığa sürüklenirken, ata armağanı olan bu kütüphaneler de, varlıklarını değilse bile, canlılıklarını, toplum hayatındaki yer ve önemlerini yitirmişlerdir.

*24 Kasım 1969 Pazartesi akşamı saat 20.55'de Ankara Radyosunda yayınlanmıştır.

Cumhuriyetten bu yana, her alandaki ileri atılışlara paralel olarak, kütüphanelerimiz de geliştirilmek istenmiştir. Fakat bu gelişme pek yavaş olmuştur. Şüphesiz bunun çeşitli sebepleri vardır. Bu sebeplerin en önemlilerinden birisi, bize göre, kütüphanelerin genel eğitim ve kültür hayatımızdaki yerinin tesbit edilmemiş olmasıdır. İlkokul'dan üniversiteye kadar, öğrenim yapan kitlenin milli eğitim ilke ve amaçlarında belirtilen niteliklere sahip olarak yetiştirilmesi, meseleleri tamma ve çeşitli bilgi kaynaklarını kullanarak bunlara çözüm yolları bulma yeteneğini kazanması, ancak okul eğitiminin her kademesinde yer alacak düşünme ve araştırma lâboratuvarları, yani kütüphanelerle sağlanabilir. Bu, eğitimin, insan hayatının yalnızca bir yüzünü hedef tutan kısmıdır. Bunun kadar önemli olan diğer bir husus ta şudur : Bugün Türkiye'de ilkokula devam ederek veya asker ocağında okuyup yazma öğrenebilmiş büyük bir kitle vardır. Bunlar öğrendiklerini geliştirme fırsatından yoksundurlar; güçlülük elde edebildikleri bu temel nitelikleri yitirme tehlikesi ile karşı karşıyadırlar. Milyonlarca çocuk ve yetişkine bu konuda yardım edebilecek yaygın bir teşkilât gereklidir. Ayrıca, onbinlerce memur, işçi ve esnaf, aile ve iş hayatlarıyla ilgili çeşitli meseleleri çözümleyebilecekleri kuruluşların ihtiyacı içindedirler.

İşte kütüphaneler, başlı başına bir amaç olarak değil, fakat topluma bu açılardan katkıda bulunabilecek araçlar olarak kabul edildiği ve milli eğitim çabasında bu yönden değerlendirildiği taktirde, ekonomik ve sosyal gelişmenin temel unsurlarından biri durumuna gelebileceklerdir. Sahip olduğu gücü, topluma bu derece rahatlık, istek ve yaygınlıkla verebilecek bir başka kuruluş düşünmek, gerçekten zordur. İşte bu yüzden, kütüphaneleri okul, öncesi, okul dönemi ve hayat boyu sürececek okul sonrası eğitiminin vaz geçilmez bir unsuru olarak görüyor ve bunu anlatmak istiyoruz.

Hepinizi saygı ile selâmlarım, sevgili dinleyiciler.